

GYOMAENDRÓDI

HÍRADÓ

1983. október hó

Közérdekű közlemények

Az 1971. évi I. törvény 34. §-a biztosítja a helyi tanácsok rendeletalkotási jogát.

A tanácsrendeletek jogszabály végrehajtására, vagy olyan jogi rendelkezést igénylő társadalmi viszonyok szabályozására alkothatók, amelyeket központi rendelkezések nem szabályoznak, de a helyi körülmények indokoltá teszik a jogi rendezést.

Tekintettel arra, hogy a tanács rendelete működési területén mindenkire nézve kötelező, ezért szeretnénk községünk Híradójának hasábjain – a legfontosabb tudnivalókat kiemelve – folyamatosan közzétenni az eddig alkotott tanácsrendeleteket.

Bizunk abban, hogy a lakosságnak abban, hogy megismerje jogait, kötelességeit. E normatívákat értékelje, azzal kapcsolatosan véleményét nyilvánítsa, javaslatot tehessen, tevékeny közreműködésével segítse a tanácsot feladatainak végrehajtásában.

E gondolatok jegyében kezdjük meg tanácsrendeleteink vázlatos közzétételét.

A vásárokról és piacokról alkotott 1983. évi I. sz. tanácsrendelet vázlatos ismertetése

Ezen rendeletről szeretném kiemelni azokat a lakosságot érintő, legtöbb problémát jelentő részleteket, amelyek ismerete és betartása a vásárok és piacok rendjének megszilárdulását nagymértékben elősegíthetik:

Vásárok, piacok helye, ideje:

Az országos állat- és kirakodóvásárok az állatvásártéren; a Szarvasi és Kondorosi út, a külterület és a Polányi Máté út által behatárolt területen, minden év február hó első, április hó második, május hó második, augusztus hó második és október hó első vasárnapján kerülnek megtartásra.

Heti állatpiac:

- a vásártéren minden csütörtökön,
- a Pásztor János utcai állatpiacon minden szombaton.

Heti piac:

- az Endrődi utcán – a Szabadság és Vörös Hadsereg utca közötti szakaszon minden kedden és csütörtökön,
- a Szabadság téren minden szerdán és szombaton.

A helyfoglalás sorrendje:

- a) állami és szövetkezeti kereskedelem, iparvállalat, mezőgazdasági nagyüzem, kisipari szövetkezet,
- b) magánkereskedők,
- c) magánkisiparosok,
- d) egyéni termelők.

Akinek a piactéren állandó telephelye nincs, az csak az érkezés sorrendjében foglalhat helyet.

Az egyes árucikkek az alábbi elkülönítésben árusíthatók:

- tej és tejtermékek,
- sütőipari termékek,
- húsok, gombák,
- gyümölcs, zöldségfélék, palánták, vetőmagok,
- mezőgazdasági szemes termények,
- tojás, baromfi.

Felvásárló személy a piacon szeptember hó 1-től április 30-ig 9 órától, május 1-től augusztus 31-ig 8 órától vásárolhat.

Helypénz:

Az, aki a vásáron és piacon közterület árusítás céljából igénybe vesz, helypénzt köteles fizetni. Ha a helypénzfizetés után újabb területet foglal el, ennek ellenértékét külön meg kell fizetnie.

A helypénzjegyet az árus köteles megőrizni és azt az ellenőrzésre jogosult személy kérésére fel kell mutatnia. Ha a helypénzjegyet az árus felmutatni nem tudja, azt köteles újra megváltani.

Nem kell helypénzt fizetnie annak, aki áruját a felvásárlónak adja el.

A helypénzszedő köteles a kifizetett összegnek megfelelő névértékben helypénzjegyet adni.

Tilos:

- a helypénzjegyet másnak átadni,
- felhasznált helypénzjegyet bemutatni (újra felhasználni),
- az árut eldugni, vagy azok fajtáit eltakarni,
- árut mások áruhoz átrakni,
- az elfoglalt helyről helypénz megfizetése előtt eltávozni,
- helypénzjegy megfizetését megakadályozni,
- újból hozott árut helypénz újra megfizetése nélkül áruba bocsátani.

Egészségügyi rendelkezések:

A helyhasználó köteles árusító helyét tisztán tartani, az árusítás során keletkezett szemetet, hulladékot a szemetgyűjtőben elhelyezni, piac végén az általa keletkezett hulladékot eltakarítani.

Beteg állatot, valamint kutyát a piacra, vásárra bevinni nem szabad.

Élelmiszert csak állványról vagy asztalról, illetve kosárból vagy zsákból szabad árulni.

Vevőnek edényekhez, vagy a mérőeszköz árut tartó részéhez nyúlni tilos.

Gombát csak gombaszakértő vizsgálata és igazolása alapján szabad a piacon árusítani.

Árusításra jogosultak köre:

Heti piacon árusítható:

- termelő, feldolgozó, mezőgazdasági nagyüzem tagja, alkalmazottja, vagy aki erre engedéllyel rendelkezik,
- aki termék, termény forgalombahozatalára egyébként jogosult és a piacon elárúsító helye van.

Használt cikket árusítható;

- aki erre hatósági engedéllyel rendelkezik,
- magánszemély személyi használati tárgyait.

(Nem tartozik ebbe a körbe a külföldről behozott új, vagy használt személyi használati tárgy árusítása, erre semmilyen engedélyezés nem terjed ki.)

Vásár- és piacfenntartás feltételei:

Az árusítóstrakat, asztalokat úgy kell elhelyezni, hogy azok a közlekedést ne akadályozzák.

A piac területére csak árut szállító jármű hajthat be, más jármű behajtása, átmenő forgalma tilos. A járműnek a piac területét az áru le- és felrakása után el kell hagyni.

Gépjárművel, fogattal árusítás céljára behajtani csak az állatvásárra és heti állatpiacon szabad.

Tilos a vásárokon és piacokon:

- építményeket, fákat, növényeket rongálni,

folytatás a 2. oldalon

- gyalogos közlekedés részére fenntartott részen a forgalmat akadályozni, csoportosulni,
- az árusító helyen nem hitelesített mérőszekért és súlyt használni,
- lármázni, sértő, durva szavakat használni, botrányt okozni,
- szerencsejátékot játszani,
- piac területén lévő kútnál mosakodni vagy mosni.

Az árus kötele statisztikai adatgyűjtéshez az áru mennyiségére és minőségére vonatkozó kérdésre valószínűleg megfelelő választ adni.

A vásári és piaci ügyekkel megbízott személy intézkedése ellen a szakigazgatási

szerv vezetőjéhez, vagy az általa megbízott személyhez lehet fordulni.

A piac és vásár területéről kitiltható az, aki e rendelkezéseket úgy sérti meg, hogy azonnali intézkedést kell emiatt alkalmazni. A kitiltható lehet egy alkalomra, vagy hosszabb időre szóló.

A rendelkezések be nem tartása miatt szabálysértési eljárás kezdeményezhető – ez esetben a cselekmény 3000 Ft-ig bírságható, vagy helyszíni bírságolás alkalmazható.

A híradó következő számában ismertetjük a rendelet mellékletét képező vásári és piaci helyhasználati díjak felsorolását tartalmazó táblázatot.

Jakab Józsefné
ig. csop. vez.

még a budai hegyekbe jártak szüreti mulatságokra a pesti színészek.

– Egyik este sváb-hegyi házának kertjében együtt dudorásztam Jókai Mórral. A mellettem ülő szépséges színésznőnek, Hegyesi Marinak Dankó Pista ott húzta a fulébe először híres nótáját, az Eltörött a hegedűm-et. Én a második hallásra megtanultam, azután a szüretéről egyenesen a Budapest Kávéházba mentem, ahol a híres Banda Marci muzsikált. Reggelig énekeltem a nótát, amelyet néhány hét múlva már az egész ország megtanult” – emlékezik vissza hozzám küldött levelében Rátonyi Rózsahegy Kálmánra.

Sajnos, nagyon keveset tudunk róla. Több tiszteletet és megbecsülést érdemel emléke, mint amennyit kap. Talán egy emléktáblát, netán egy szobrot is!

Mindenesetre a még fellelhető emlékeket érdemes és méltó lenne összegyűjteni róla!

Addig „péterkrajcárnak” ajánlom a következő versikét:

*Selyem utcai kocsmaháztól
hosszú az út a Farkasréteg.
A dicsőség Jákob-létráján
becsülettel lépdested végig.*

*Mezülábos endrődi gyerek
futkostál a falu porában.
Gyűjtötted a szó ízét, színét,
hogy elvesd az egész országban.*

*Hortobágy széli Debrecenből
és Szamos parti Kolozsvárról
sikerek tapsán repültél fel
a híres Nemzeti Színházhoz.*

*Szíved és lelked lett a színpad;
hol ríkatál, hol neveltetél.
Nagyon nagyon sokan szerettek,
s te egy egész népet szerettél.*

*Tiborc panaszában elsírtad
endrődi szegények keservét.
Beszéded útján megismerte
az ország falunk izes nyelvét.*

*Tanítottad a fiatalok
feltörekvő, új nemzedékét,
bennük tovább él a nagy Mester,
mert művészetét tovább vitték.*

*Pergő filmkockák jóvoltából
– mik a lényedet megőrizték –
nézzük, csodáljuk művészeted;
ma is élő vagy, nem csak emlék.*

*Száztízévesen köszönt Endrőd,
szülőfalud, mit úgy szerettél.
Tőlünk indultál, és egy ország
kedves „Kálmán bácsija” lettél.*

Márton Gábor

Rózsahegy Kálmán

(Születésének 110. évfordulóján)

1873-ban Endrődön született. Iskoláit Endrődön kezdte, majd felsőbb tanulmányait Budapesten végezte. 1893-ban végezte el a Színiakadémiát. Az első éveket Debrecen és Kolozsvár színházaiban töltötte el. Ott aratta első sikereit is. Hamar felfigyeltek a rendkívüli tehetségű fiatal művészre, és 1898-ban, 25 évesen már a budapesti Magyar Színház szerződtette. Paraszttábrázolásában, megjelenítésében aratott átütő sikereket. Igazi hús-vér parasztként jelentetett meg a színpadon. A századfordulón már meghívták a kiváló színészgárdájú Nemzeti Színházhoz. Egészen a nyugdíjazásáig, 1935-ig ott játszott. A Nemzeti Színház örökös tagja volt.

1925-ben a szülőfaluja díszpolgárává választotta.

Nyugdíjazása után a Magyar Színház, az Andrássy úti Színház, a Belvárosi Színház színpadán vállalt szerepet.

Az USA-ban turnén vett részt. Az ott élő magyarok elragadtatással fogadták művészetét és misszióját, mellyel a kinn élő nagyszámú magyarság nemzeti öntudatának ébrentartását szolgálta.

Felszabadulás után már csak vidéki színpadokon lépett fel néhányszor.

Legsikerültebb alakításai a népszínművek, parasztdrámák és vígjátékokhoz fűződnek.

„Utolérhetetlen természetességű, izes (endrődi) beszédű, realista stílusú jellemábrázolóként tartja számon a kritika.”

Legemlékezetesebb szerepei: Baracs Matyi A bor-ban, sírós a Hamlet-ben, Borly Gáspár A vén gazember-ben, Szellemfi a Liliomfi-ban, Zuboly a Szentivánéji álomban, Dandin György, Lear király bolondja, Tiborc a Bánk bán-ban, Luka az Éjjeli menedékhely-ben.

1914-ben kezdett filmezni. A hangosfilm korában kedvelt karakterábrázoló és epizodista.

Legjelentősebb alakítása: Csathó Kálmán: Te csak pipálsz, Ladányi címszerepe, és A cigány c. népszínmű filmváltozatának öreg cigány hőse.

Színészképzéssel is foglalkozott. (Rózsahegy Színiiskola.)

Növendékei, tanítványai közül sokan kerültek élvonalba. (Mezei Mária, Lázár Mária, Görbe János, Rádai Imre, Rátonyi Róbert stb.)

Szenvedélyes vadász volt. Vadásztörténetei nyomtatásban is megjelentek.

Budapesten halt meg 1961-ben. A Farkasréti temetőben nyugszik. Volt házát és színiiskoláját márványtábla jelöli.

Életében sűrűn hazalátogatott Endrődre.

A filmmúzeumokban, a tv régi film-műsoraiban gyakran találkozunk kedves, megnyerő egyéniségével. (Búzavirág, Az új földesúr, Arany ember, Egy lány elindul, Halálos tavasz, Dankó Pista, Rózsafabot, Tanítónő, Beszterce ostroma, Állami Áruház, Budapesti tavasz, Mese a 12 találatról, Micsoda éjszaka.)

Ezek csak a legismertebbek. Ötvenöt filmben volt jelentősebb szerepe.

A Magyar Színháztörténet a következőket írja magániskolájáról:

...„A Színművészeti Akadémia és az Országos Színészegyesület színészképző iskolája mellett néhány magániskola is működött. Iskolája volt Rákosi Szidinek, Solymossy Eleknek, Hegyi Arankának. Később Rózsahegy Kálmán is alakított – még a felszabadulás után is fennálló – színiiskolát. Rákosi Szi Zsidé és Rózsahegy Kálmán iskolája volt a magániskolák közt a legnívósabb. Novendékei közül számos kiváló, később országos híru színész került ki.”...

Rátonyi Róbert: Egy hűtlen színház hűséges fia címmel írta mesteréről:

...„Kálmán bácsi... egy ország nevezte így Rózsahegy Kálmánt, a Nemzeti Színház örökös tagját: rajongtak érte a vele egy korosztálybeliek, akik 35 éven át tapsoltak neki a Nemzeti Színházban, s rajongtak érte a fiatalok is, akik jobbára csak filmszerepekből, a körüle keringő anekdotákból és vadászhistóriákból ismerték.

A népszínművekben épp oly felejthetetlen alakítás produkált, mint Lear király keserű bolondjaként, vagy Hamlet borissza sírásójaként...

Sokat beszélt azokról az időkről, mikor

A községünkben működő ÁFÉSZ mintegy ötmillió forint értékű új, gyönyörű bolt megnyitásával teremtett kulturált vásárlási lehetőséget vevőinkre. Az 1983. szeptember 27-én átadásra került egység a Bajcsy-Zsilinszky út – Tompa utca kereszteződésében épült fel, szépen parkosított, rendezett környezetben.

Bepillantás a Béke Vadásztársaság életébe

Endrőd községben már a háború előtt is volt vadásztársaság. Tagjai csak urak lehetek, élükön Csernus apátleblánossal.

A mai Béke Vadásztársaság 1948-ban alakult 16 taggal, parasztokból, munkásokból. Vadászhatuk, induló vagyonuk nem volt, fegyverük régi urasági fegyverekből, katonapuskákból, barkácsolt felszerelések-ből állt.

A természet szerető, a vadászszenvedély hozta össze őket. Eleinte csak saját felhasználásra „konyháztak”, később értékesítésre is sor került. A vadászterületet gyalog járták őstől tavaszig. Csejttől a Tónikáig. Az elejtett vadat a hátukon cipelték kilométereken át.

Létszámnövelés tulajdonképpen a 60-as évek végén, a 70-es évek elején indult meg. A tulajdonképpeni vadgazdálkodás 1968-ban kezdődött, a hatékonyabb szabályozás hatására. Ekkor vásároltunk egy szobakonyhás vadászhatat. Így szűnt meg a „kocsmái gyülekezés”.

1974-ben szinte a teljes fácánállományunk kipusztult. A fennmaradásunk érdekében a tervszerű és céltudatos gazdálkodás mellett döntöttünk. Teljes tisztújítás következett be, fiatalok kerültek a vezetésbe, új szemlélettel.

A sok munka, erőfeszítés nem volt hiábavaló. Míg 1974-ben egy szezonban területünkön 120 db fácánt lőttünk, 1982-ben 10 804 db-ot. Emellett 5464 db élő fácánt fogtunk be.

Azzal, hogy mi már a 70-es évek közepétől tervszerű és szakszerű vadgazdálkodást folytattunk – melyet a kényszerítő körülmények parancsoltak – lépéselőnybe kerültünk a megye többi vadásztársaságával szemben.

Vadásztársaságunk eredménye jó. 1981-ben a II. helyet szerezte meg a megye vadásztársaságainak versenyében. Az 1982-es eredmények még imponálóbb helyeztet teremtettek.

A vadásztársaságunk 11 800 hektár területen gazdálkodik. Jelenlegi taglétszámunk 52 fő. Az eltelt 35 év alatt a társadalomra jellemző változások, a vadászok társadalmában is végbementek. Alapító tagjaink rakták le a mai korszerű gazdálkodás alapját.

Az 1974-es vezetésváltozás a társaság gazdasági megerősödését eredményezte. Korszerű vadászhatat alakítottunk ki, járműgarázsokkal, hűtőkamrával, vadtarolóval, vendégfogadásra alkalmas helyiségek kialakításával. Egy régi tanyaépületből a falu szélén új otthont teremtettünk.

A megyében is elsőként tartják számon zártrendű fácántervezésünket, mely már kiegészült a vadkacsa- és fogolytenyésztéssel is. Eredményes vadföldgazdálkodást folytatunk több mint 88 hektáron, saját és bérelt területen. Itt fő cél a vadbúvóval életterbőlvítés, kismértékben takarmánytermelés.

A vadgazdálkodás előtérbe került, több mint 14 fő a hivatásos és alkalmazotti állományunk, kiknek munkáját jól képzett fővadászunk irányítja. A technikai eszköz-

park rendelkezésre áll, a feladatok megoldását lehetővé teszi.

Éves vadgazdálkodásunkat az alábbi számokkal kívánom jellemezni:

<i>Törzsszállomány db:</i>	1982 év:
Őz	300
Mezeinyúl	3 800
Fácán	14 000
Fogoly	1 600
Tűzok	80
<i>Vadletermelés db:</i>	
Őz	101
Őzbak	42
Mezeinyúl, élő	1 042
Mezeinyúl, lőtt	217
Fácán, lőtt	10 804
Fácán, élő	5 164
Vadkacsa, tenyésztett	2 035
Gerle	5 809

<i>Mesterséges tenyésztés:</i>	
Fácán törzs db.	1 290
Naposfácán felnevelve db.:	19 492
Ebből törzs	5 000
Ebből területre	15 489

Éves pénzbevitelünk 1982-ben 4 740 000,- Ft volt. Kiadásaink bevételi szinten teljesültek, eredményképzésre nem törekszünk. Közös munkaórát teljesítünk 2900 órát. Jellemző szám az egy ha-ra jutó vadletermelési mutató. 1985-re tervezve volt 1,5 db/ha, s már 1982-ben 1,75 db/ha-ra a tervet túlteljesítettük.

Vadászterületünk Endrőd határában terül el, négy mezőgazdasági nagyüzem műveli e területeket. A felszabadulással először vált ketté a vadföld tulajdonjoga és a vadászat, mely nagy érdekellentétet takar. Ezt kívánjuk mi szabályozott keretek között a mezőgazdasági üzemekkel kötött együttműködési megállapodásokban rögzíteni. E forma nálunk bevált, az éves értékelők mindig az együttműködési forma megújulását és gazdagodását bizonyítják.

Ugyanakkor a vad életterében jelentős romlás állt be a nagyüzemi kultúrgazdálkodás következtében. Így elért eredményeink méginkább tiszteletet érdemelnek. Köszönet ezért mindenkinek, aki szívügyének tekint a természetvédelmet és a vadgazdálkodást.

Az elért eredményekért keményen meg kell küzdeni. A világgazdaságban jelentkező válság a mi vadgazdálkodásunkban is érezteti hatását, csökken a belföldön vadászó bérkilövők száma, romlik az élő és lőtt vad külföldi értékesítése is. Igen nagy figyelmet kíván a helyes gazdálkodás napjainkban.

Társaságunk legfelsőbb fóruma a Közgyűlés. Négytagú intézőbizottság, Ellenőrző, Fegyelmi Bizottságunk van. Alapszabály, Házi szabályzat szerint működünk. A bizottságok elnökei, tagjai társadalmi munkában látják el tisztségüket. Társasági életünk fegyelmezett, jó légkörű, kiegyensúlyozott. Izmosodnak a közös cél megvalósítását szolgáló közös akarat jelei. Idős vadászainkat megbecsülés övezi.

Minden évben, így most tavasszal is közös lögyakorlatot rendeztünk korongpályánkon, mely hangulatos volt, jól sikerült.

Hasznos együttműködésről adhatunk számot. Többek között a mi társaságunk kezdeményezésére alakult meg – hét megyei vadásztársaság részvételével – az ország első Vadgazdálkodási Társulása. Mi sokat várunk ettől az új együttműködési formától.

A múlt év őszén újabb megtiszteltetés ért bennünket. Vadásztársaságunkat kérte fel a MAVOSZ, az Országos Vadászbál megrendezésére, melyre Budapesten a Margitszigeti Nagyszállóban került sor ebben az évben. Társaságunktól 40 fővel vettünk részt e rendezvényen. Védnökként eddig elért vadászati és vadgazdálkodási eredményeink alapján került ránk a választás. A cél az volt, s a továbbiakban is az, hogy a vadászbál valóban a vadászok bálja legyen, s mindenki jól szórakozzon. Neves fővárosi színészek adtak műsort, a bál időtartamára megnyílt a Nimród Butik, ahol albumokat, egyéb vadászcikket lehetett kapni.

Érdekes színfolt volt az éjfélok megjelent Nimródcsoka, humorral teli meglepő formája. Kellemes szórakozást nyújtott a Vadász Kitaló, ahol a szerencsés nyertesek vadásztársaságunknál nagyterítékű fácánvadászaton vesznek részt ősszel.

Új kezdeményezésünk volt, hogy Vadásznapjális-t rendeztünk a ligetben. Közel 300 fő vett részt, és három vadásztársaság, a Körösmenti, Széchenyi, Béke. A nagyközség egyesülésével elkezdődött folyamatot folytatva a korábbi elszigeteltségből kívánunk kilépni. Az együttműködés szép példája volt e rendezvény, melyet minden évben más rendez, szellemi és ügyességi játékokkal tarkítva. A főnyeremény egy vándorkupa, melyet az idén a Körösmenti Vadásztársaság nyert el.

A fenti pár kép felvillantásával igyekeztünk betekintést nyújtani vadásztársaságunk életébe.

A vadászat, vadgazdálkodás szorosan összefonódik, egymástól elválaszthatatlan, ez az előbbiekből is kitűnik.

Mi továbbra is eleget akarunk tenni a vadászat hármass követelményének: sportolva szórakozni, védeni a természetet, megteremteni az anyagiakat.

Villányi Attila

Hírek

Községünk lakossága október 6-án ünnepli településünk felszabadulásának 39. évfordulóját. Iskolánk tanulóifjúsága ünnepélyes keretek között emlékezik meg a felszabadulás eseményeiről, és arról a 17-18 szovjet katonáról, akik életüket áldozták szabadságunkért. A KISZ Nagyközségi Bizottsága ez alkalommal is megszervezte az általános iskolák részvételével a hagyományos felszabadulási emléktúrát.

E napon koszorúzzák meg az iskolák KISZ- és úttörőképviselei endrődi részen az ismeretlen szovjet katona sírját.

A Béke Mgtsz Petőfi brigádjának bemutatása

Megszokott reggeli körutamról élelmisszerrel megrakodva a nagy ABC-ből voltam hazatérőben.

A Béke Mgtsz Roburja állt meg a volt endrődi pártház előtt. Akaratlanul megálltam, hisz 23 év emléke fűz a nagylaposiakra, akik elegánsan felöltözve sorakoznak le a buszról.

Jólesik az embernek töltést gyűjteni az elmúlt idők szép emlékeiből. (Milyen gyorsan lehet évtizedet fiatalodni átmenetileg!)

Barátok, tanítványok jöttek véradásra. Közéjük keveredtem. Volt idő rövid beszélgetésre, mert „időben érkeztek”.

Mire is terelődhetett volna a szó a szövetkezeti dolgozókkal, ha nem az aszállyra?

Azt hittem, darázs-fészekbe nyúlok a témával. Hisz gyenge adottságú földeken gazdálkodnak. Elég sok kudarc volt a múltjukban. Alaposan meglepett, hogy csüggedés helyett reális vélekedésre találtam.

– Tudod, nagyon megcsalt bennünket ez az év. Azt hittük, hogy a tavalyi rekordot is megdöntjük búzából és kukoricából. Pedig az remek esztendő volt. Búzából 46, kukoricából 78 mázsát takarítottunk be hektárjáról – sorolja nem kis büszkeséggel Gyuricza László. – Most aztán az aszály áthúzta sok fáradságos munkánk szép kilátását. Búzából csak 33 mázsát takarítottunk be 50 helyett, a kukoricáról nem is érdemes beszélni.

Mivel a véradás kezdetét vette, elváltunk azzal, hogy hamarosan visszatérek Nagylaposra egy hosszabb baráti beszélgetésre.

Érdekel a sorsuk, a szövetkezet élete, hisz tanyai tanítóként 23 évig közéjük tartoztam. Nemcsak a tanítványokon és baráti szálak útján, hanem a szó szoros értelmében, hisz az 1960-as évek táján csaknem egy évtizedig minden nyáron a nyolc-tagú pedagógus brigád tagjaként részt vettem a betakarításban az akkor még Új Barázda Mgtsz-ben.

Hazafelé kerekelve eszembe jutott az egyesülés éve: 1974. Akkor alakult a Petőfi brigád. Mintha tegnap történt volna, olyan frissen él emlékezetemben a névadó tiszteletére rendezett szavalóverseny, meg a „Ki tud többet Petőfiről?” – melynek zsürielnökéül kért fel a brigád.

Milyen örömmel mutogatták nyertes tanítványaim a szép Petőfi-köteteket!

Arra is emlékszem, hogy az iskola ugrógödörébe homokot hoztak munkaidő után, hogy a tanulóknak játékokat adományoztak, meg hogy öt szegény sorsú sokgyerekes családból származó tanítványomnak ők vették meg a tankönyveket, tanszereket.

Azonban az akkori brigádtagokból sokat nem láttam. No, hisz a véradás önkéntes, meg nem is mindenki bírja – állapítottam meg magamban.

Hiába ígértem a közeli találkozót, szeptember 24. lett, mire szavamat, ígéreteimet teljesítettem.

Alig ismertem rá a régi tsz-központ. A 12 milliós költséggel épült szárító üzem, s a melléte terpeszkedő tároló mellett a régi magtár egykor nagyinak tűnő épülete eltörpült.

S mekkora munka a „sertésenyésztő-rekonstrukció”! Annál találtam együtt a brigádot társadalmi munkában. Kerekre meresztett szemmel néztem őket.

– Sürgős. Nincs idő „szabad péntek, szabad szombat”-ozni. Majd, ha kész lesz, pihenhetünk. Órákon át lábatlankodtam köztük segítség ürügyén. Jól alkonyodott már, mire a falusiakat (Gyoma, Endrőd) hazaszállították. A helybeli brigádtagokkal gyalogosan indultam Nagylaposra.

Megtudtam, hogy „rögös úton” járt a Petőfi brigád. Hogy az 1974-ben alakultakra is jellemző volt a szalmalángú lelkesedés, formális vállalások, közöny, széthúzás, személyi ellentétek. Egy év múlva már csak a fele létszámmal vitték tovább a vállalat. A legkeményebbek, a leghúzó-sabbak: Hornok Imre, Balogh Péter, Novák Sándor, Ambrózi Mihály, Gábor István, Tímár Sándor, Pelyva Benedek, Kajla Lajos és a beszéd fonálát hosszúra eresztő Gyuricza László tartott ki a vállalat mellett. A következő évben közéjük vitte a barátság, meg a munka becsülete Varga Lászlót meg Bíró Zsigmondot.

Jelenleg megint 22 tag dolgozik együtt. Friss, fiatal erő társult és lendítette újabb sikerek felé őket.

– Gyertek beljebb – invitált a szószóló –, miután megunta, hogy az utcaajtó előtt elálljuk az utat a járókelők előtt. – Értésemre adta vele, hogy sok a mondanivaló.

Benn körülültük a nagy asztalt, és elkerülték az emlékek és a tervek.

Gyuricza László, a brigád krónikása elővette a naplójukat. Meglepődtem, mikor belelapoztam.

Mennyi eredmény és kudarc, öröm és keserűség rejlik az őszinte sorok közt:

– 1976 óta vonalban nyertük a kitüntetések. Egy év sem maradt elismerés nélkül. A szocialista brigád bronz, ezüst koszorús kitüntetései után többszöri aranykoszorús jelvény büszke tulajdonosai vagyunk. Sőt, tavaly, 1982-ben a „Vállalat Kiváló Brigádja” lettünk.

Most azért húzunk, mert megcéloltuk az „Ágazat (Mezőgazdaság) Kiváló Brigádja” csúcsot. Ha megvalósul, életem legnagyobb sikere lesz – mosolyog büszkén a krónikás.

Pedig nemcsak a közös kitüntetés töltöheti el őket jogos örömmel, hiszen a brigádtagok közül csaknem mindenki szép egyéni elismerésben is részesült:

Hornok Imre brigádvezető: kétszeres Kiváló Tsz-i Dolgozó és Érdemes Társadalmi Munkáért plakett birtokosa.

Novák Sándor: kétszeres Kiváló Tsz-i Dolgozó.

Pelyva Benedek: Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója, Kiváló Tsz-i dolgozó, Településfejlesztésért M. T. V. B. plakett tulajdonosa.

Kovács István: Kiváló Tsz-i Dolgozó, Kiváló Munkásörparancsnok, Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést kapott.

Ambrózi Mihály és Kiss Lajos kétszeres Kiváló Tsz-i Dolgozó.

Tímár Sándor, Balogh Péter, Gábor

István, Bíró Zsigmond, Nánási József, Kajla Lajos és Varga László mind Kiváló Tsz-i Dolgozó.

Végül hadd soroljam fel a szocialista brigád „kovászának”, Gyuricza Lászlónak is a kitüntetéseit: Közlekedés Kiváló Dolgozója, Kiváló Tsz-i Dolgozó, Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója, MSZMP KB Lenin-emlékplakett.

Mindezen felsorolásoknál többet mondanak a napló feljegyzései:

...„A brigád tagjai jelentős társadalmi tevékenységet fejtenek ki. Évenként, személyenként 4–5 napot dolgoznak társadalmi munkában. Részt vettek a Kilián téri játszópark építésében, iskolaépítésben, óvodák patronálásában, utcák fásításában, a munkahely környékének természetvédelmében. Átlagkeresetük 2 napi jövedelmét fizették be éveken át iskolaépítés céljára. Évek óta 1000 Ft-tal ajándékozzák meg a Blaha Lujza utcai óvodát ajándékvásárlás céljára Mikulás–Télapó érkezete táján.”

Igen komoly gondot fordítanak a fiatalok nevelésére, formálására, akik közül többet brigádjukba szerveztek tagnak, így Hornok József, Varga Péter, Lénárt László fiatalokat.

A brigád életéről, munkájáról részletes ismertetést olvashattunk az ENDRŐDI HÍRADÓBAN:

I. évf. 4. szám: *Rögös úton*

III. évf. 2. szám: *Brigádok a szocialista munkaversenyben.*

A GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ 1983. évi 3. számában bemutatott 35 éves Béke Mgtsz szép eredményeinek elérésében elévülhetetlen érdemeket tudhatnak magukénak.

Az ez évben beindult *Béke Mgtsz Üzemi Híradója* igen alkalmas fórum az eredményeik népszerűsítésére, és élnek is az adott lehetőséggel.

Naplóbejegyzéseik eléggé élesek: kritikuskak és önkritikusak. A régebbi vezetés hiányosságait többször írásban szóvá tették, s a kívánt változtatási igényüknek bátran adtak hangot.

Például: 1980. augusztus 9.

„Termelőszövetkezetünk párt- és gazdaságvezetése a betakarításban részt vevők részére baráti ebédet szervezett, amelyen mi is részt vettünk. A szervezés, a megjelenés, ill. nagyfokú távolmaradás is tükrözte a tagság és vezetés megosztottságát, a kölcsönös bizalmatlanságot.

Szerintünk ebből nem tanulni – bűn!”

Vagy: 1980. szeptember 3.

„Termelőszövetkezetünk ma rendkívüli taggyűlésen választott új elnököt: Hunya Elek elvtársat.

Új, friss erők, racionális szemléletre, határozott cselekvésekre, tényleges egy-ségre, reális optimizmusra van szükség. S jobb munkahelyi légkörre. Fegyelemre. Ezek kimunkálásában, megvalósításában mi is részt kérünk és vállalunk.”

1981. márciusi bejegyzés:

„Nagy érdeklődés, várakozás – és nem kevés vita kíséri – a termelőszövetkezetünk

szervezési-vezetési mechanizmusában folyó változásokat.

- Bizalommal, felfokozott várakozással vagyunk.

- Aktív támogatással minden ésszerű kezdeményezést, előrelépést támogatunk.

- Párt- és gazdaságvezetésünk mindenkor számíthat brigádunk minden tagjára.

- Cserébe egyet kérünk csak: úgy irányítsanak, úgy vezessenek, hogy mi is számíthassunk a vezetésre bármikor!"

Ezek a nyílt, őszinte vélemények a dolgozók és a vezetők közelebb kerülését eredményezték. Ennek is eredménye, hogy a Petőfi brigád levettközte „gyermekbetegségeit”, és a realitás lett a fő cél, ami az 1981. évi versenybizottság értékelésében imígyen jut kifejezésre:

- Jelentős a fejlődés a brigád kollektív szellemében.

- Jó a kapcsolatuk a brigádon kívüliekkel.

- Nagy mozgósító erővel hatnak a kerület dolgozóira.

- Fejlődik a brigádon belüli újítómozgalom.

- Állandó kezdeményezői és megvalósítói a társadalmi munkának.

- Üzemi balesetük nem volt.

- Egyik brigádtársuk lakásépítésében segítettek.

- Hasznos építő, baráti kapcsolatuk a Május 1. brigáddal.

Társadalmi munkájuk 1981-ben szeptember 10-ig: 14 brigádtag (akkor ennyi volt a brigádlétszám!) fejenként 5 óra társadalmi munkát végzett az Öregek Napközi Otthonánál Endrődön. (70 óra.) A kerület új szoc. létesítményének rendbehozásán 14 fő 4-4 órát tevékenykedett. (56 óra.) Gépszemlére közös udvarrendezést, takarítást végeztek. 14 fő 5-5 óra. (70 óra.)

Augusztusban 2500 Ft-ot fizettek be a mozgássérültek megsegítésére.

Részt vettek a melléküzemág, gumiüzem környékének rendezésében.

A helybeli Lenin és szarvasi Táncsics Mgtsz-nél búza-, illetve cirokvetést végeztek.

Később még két alkalommal vettek részt az Öregek Napközijének felújításában.

A brigádtagok képzésére, tudásának, ismeretének gyarapítására ősz beálltával beindították hagyományyszerűen az előadás-sorozatot, mely általános és politikai-gazdasági ismeretekből áll:

1. Időszerű nemzetközi kérdések.

2. Élménybeszámoló a termelőszövetkezetek IV. kongresszusáról.

3. Gyomaendrőd helyzete, fejlődésének útja.

4. A szoc. brigádmozgalom helyzete, feladata.

5. Hazánk belső és nemzetközi helyzete. 1981 decemberében a községi pártbizottság elismerő sorokkal méltatta a Petőfi brigádot:

..., „A brigádban nemcsak egyszerűen jó munka folyik. Felelősségérzet és elkötelezettség a konkrét munkájuk, a termelőszövetkezet általános fejlődése iránt, nyitott szív és értelem a lakóterület, az ország ügyei iránt, ritkán tapasztalt törekvés a kollektív ismeretek bővítésére. Mindezek a je-

gyek egy összeforrott, a szocializmus iránt elkötelezett közösségre utalnak. A brigád munkája és tevékenysége alapján meghatározó szemléletformáló erővé vált a szövetkezetben, méltán övezi elismerés és megbecsülés.”...

Az új, egyesült nagyközség: Gyomaendrőd tanácselnöke az alábbi elismerést írta naplójukba: (részlet)

..., „Példa lehet ez az összetartó, a közösség érdekéért minden szinten, mindig többet tenni kész szocialista kollektíva, ahogy a közösség ügyéért fáradozva, egyre magasabb szintre emeli tagjai szocialista tudatát, műveltségét, kulturáltságát.”...

..., „Példa ez arra is, hogy a szocialista mezőgazdaságunkban dolgozók közül egyre többeket jellemez a szocialista életmód.”... És valóban megváltozott a brigád szokásai, szabadidős élete.

A kizárólag focimeccs-érdeklődést váltja a színház, országjárás, múzeum- és tárlatlátogatás, kiállítások megtekintése. (Barcsay Jenő és Dimiter Kirov tárlata, Mezőgazdasági Múzeum stb.)

Fáradhatatlanok voltak a szárítóüzem határidőre való felépítésének segítségével:

..., „Konkrét fizikai munkájuk anyagi hasznával egyenértékű a politikai, szervező, mozgósító tevékenységük, mely jó hatással volt az építkezést végzők egészére.

Lelkesedésük, fegyelmezett, a munkaidőn túl, s ünnepnapokon is példásan végzett munkájuk meghatározó volt az építő kollektíva hangulatára, elkötelezettségére, magas fokú munkamoráljára.”... - állapítja meg a Béke Mgtsz vezetősége 1982. augusztus 18-i köszönetében.

1982 után 1983-ban másodsorú lettek a termelőszövetkezet kiváló brigádjai.

Jelentős érdemük van abban, hogy a korábbi deficités évek után a következő bejegyzés került a naplóba:

1983. február 20.

„Termelőszövetkezetünk közgyűlésén vettünk részt, ahol reményt, bizakodást, hitet merítettünk az 1982-es év eredményeiből, nyereséges gazdálkodásunkat elemző beszámolóból. Nagy erkölcsi erőt jelent, hogy már harmadik éve talpon tudott és tud maradni szövetkezetünk.”

A március 27-én tartott párt- és gazdaságvezetőség együttes ülésén „elfogadták pályázatunkat, idei vállalásainkat, melyek teljesítésével elnyerhetjük az Ágazat Kiváló Brigádjai címet.”

A községi tanács V. B. kérésére a Blaha Lujza utcai óvoda felújításához, bővítéséhez szükséges bontásokat, szállításokat, földmunkát végezték el ez év júniusában, társadalmi munkában, ami minimum 10 000 Ft-os segítséget jelent.

Az 1983 augusztusában beindult sertés-tenyésztési rekonstrukció segítése a soron lévő feladata a brigádnak. A 27 milliós beruházás a szövetkezet eddigi legnagyobb vállalkozása.

Vele párhuzamosan a jövő évi jó termés kellő megalapozása a másik súlyponti tennivalójuk.

Ennyi mindent tudtam meg (talán mint legfontosabbakat) a hosszúra nyúlt beszélgetés során a Budapestről éppen hazatért Petőfi brigád tagjaitól, akik Varga Zsigmond országgyűlési képviselőnk tár-

saságában dr. Farkas Ottó, a minisztertanács tanácsi hivatalának főosztályvezetője vendégeiként megtekintették az Országházat.

Hazafelé az a gondolat motoszkált fejemben, hogy a brigádnaplókat, mint hiteles dokumentumokat, érdemes lenne a későbbi idők számára megmenteni, a községi könyvtár gondozására bízni, hogy későbbi nemzedékek tanulságot erőt, hitet és hűséget meríthessenek belőle.

Aztán elhatároztam, hogy megkérdezem a másik oldalt, a szövetkezet vezetőségét is.

Következzék Pintér Sándor párttitkár véleménye:

- Nagyon komolyan veszik a mozgalmat.

- Termelésben, társadalmi munkában, szocialista gondolkodásmódban és cselekvésben példaképpül szolgálnak.

- Igazi munkahelyi közösség, akiket a munka megbecsülése, annak emberformáló ereje, a kötelességtudat, a még jobbra, eredményesre való törekvés fűz össze.

- A brigád minden tagja egyenként is kiváló és ilyen a brigádban fejlődtek.

- Mindnek van még külön társadalmi megbízatása is, amit szívesen, önként vállaltak, (munkásór, segédrendőr stb.).

- Van köztük a pártvezetőségben, a gazdaságvezetésben, akik a politikai és munkahelyi feladatokra mozgósítanak, s a munkában élen járnak, másoknak is segítenek.

- A szövetkezet vezetőségének és a brigádnak a kapcsolata nyílt, őszinte, jó.

- Még más települések nehéz helyzetben lévő családjai is kérték segítségüket, és meg is kapták. (Gávavencsellői és Balsán lakó cigánycsaládok.)

Most felhívással fordultak a termelőszövetkezet szocialista brigádjaihoz (7 van,) hogy hazánk felszabadulásának 40. évfordulójára működjenek közre a termelőszövetkezet pénzügyi, gazdasági egyensúlyában, helyreállításában.

Külön érdemük, hogy nem különülnek el, hanem keresik és ápolják a kapcsolatot más szocialista brigádokkal.

Ennyi szép és nemes eredmény láttán szívből kívánom, hogy teljesüljön legszebb álmuk, vágyuk, nyerjék el az „Ágazat (Mezőgazdaság) Kiváló Brigádjai” büszke címet!

Arra vagyok kíváncsi, meddig tudják fokozni nagyszerű tevékenységüket.

Talpon maradtak. Emelt fővel járhatnak. Tisztelet és megbecsülés legyen osztályrészük! Kerüljön minél több követőjük és vetélytársuk!

Valóban elismerés illeti őket, hogy a gyenge adottságú Béke Mgtsz nem lett óvadékos.

Egy kevés statisztika róluk:

A brigád átlag életkora: 36 év.

Iskolai végzettség:

főiskola: 1

technikum: 1

érettségi: 2

8 ált. isk. : 18.

Tízéves tagsággal rendelkezik:

(brigádalapító tag): 9.

Átlag tagsági idő: 6,3 év.

Gyomaendrőd, 1983. október 2.

Márton Gábor

Október 31. takarékosági világnap. Ezen a napon ünnepeljük a pénzintézeteket, köztük a takarékpénztárakat is.

Ez alkalomból szeretném röviden bemutatni az OTP gyomaendrődi fiókjának tevékenységét.

Fiókunk 1954. május 2-án alakult, 3 fővel. Jelenleg 11 fő dolgozik fiókunknál.

Tevékenységünk alapja a lakosság pénzmegtakarításainak összegyűjtése, kezelése, s az összegyűjtött betétekből hitelek kibocsátása. Röviden e tevékenységünket úgy tudnám jellemezni, hogy a lakosság pénzügyeinek teljes körű intézését végezzük. A takarékoság nem újkeletű, bár napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap. Ahhoz, hogy egy-egy nagyobb célt megvalósítsunk (lakás, gépkocsi) több, kevesebb ideig takarékoskodni kell. A takarékoskodást nem lehet elég korán kezdeni, s hogy ez általánossá váljon, a takarékpénztár ennek előmozdítására jelentős tevékenységet végez az ifjúság körében. Ennek egyik alapvető formája az ifjúsági takarékbetét, illetve az iskolai takarékbélyeg-betét. Az ifjúsági takarékbetét jelentőségét növeli, hogy aki az előírt megtakarítási feltételeket teljesíti, lakásépítést, vagy vásárlása támogatásaként külön kölcsönben is részesülhet.

Ezeket túl számos betétformával állunk ügyfeleink rendelkezésére. Ezek: nyeresémbetét, gépkocsi-nyeresémbetét, takaréklevél-betét, kamatozó betét és lakástakarékossági betét.

E széles skálán mindenki megtalálhatja takarékosági céljához a legjobban megfelelő konstrukciót. Nagyközségünk lakossága él is a takarékoság lehetőségével, s ennek eredménye a jelenlegi, 335 MFt-os be-

tétállomány, mely hol kisebb, hol nagyobb mértékben, de állandóan nő.

Mint bevezetőmben említettem, a betétgyűjtés az alapja a hitelek folyósításának, mely tevékenység szintén fontos feladatunkat képezi.

A betéthez hasonlóan itt is számos konstrukcióval állunk ügyfeleink rendelkezésére. Céljellegű hiteleink biztosítják, hogy egy-egy elképzelés megvalósításához a megfelelő hitelforrás álljon rendelkezésre.

Hitelezési tevékenységünk jellegét és lejáratait tekintve két nagy csoportra oszlik: rövid lejáratú és hosszú lejáratú hitelekre. A rövid lejáratú hitelezés keretében általában a kisebb beruházások, vásárlások megvalósítását, a tartós fogyasztási cikkek beszerzését, valamint a háztáji kisgazdaságok fejlesztését támogatjuk.

A hosszú lejáratú hitelek ezzel szemben a lakásépítést, lakásvásárlást, lakások modernizálását, helyreállítását, korszerűsítését vannak hivatva támogatni. A hitelezési feltételeit a mindenkor érvényes hitelpolitikai irányelvek szabják meg.

Területünkön hosszú évek óta jelentős lakásépítés folyik, s nagyon sok lakást állítottak helyre, illetve korszerűsítettek. Ezt nagyközségünk állandóan változó, szépülő arculata is bizonyítja.

Az első társasházlakások 1966-ban kerültek átadásra a volt vásártéren. Az akkor megépült 60 lakást azóta újabb 360 db társasházlakás átadása követte. Ezzel gyakorlatilag a volt vásártér területén egy új lakótelep épült ki, ahol az OTP beruházású társasházlakásokon kívül 20 db vállalati szervezésű lakásszövetkezeti lakás is épült. Ugyancsak vállalati kezdeménye-

zésre, lakásszövetkezeti formában épült meg a November 7.- lakótelep 60 lakása is.

Jelenleg a volt Gyoma-Endrőd közötti részen az Újkert-soron épülnek újabb lakások, melyek egy részére már az adásvételi szerződéseket is megkötöttük. Összesen 91 db lakás épül meg, melyből jelenleg 27 db került műszakilag átadásra és vár értékesítésre. E lakások 84 m² ill. 85 m²-esek, s három- valamint három és fél szobások. A bruttó vételára 680-710 ezer Ft között váltakozik lakásonként. A lakások értékesítése az 1983. jan. 1-én életbe lépett új hitelezési feltételek szerint történik. E feltételek lényege, hogy az új hiteleket a családlétszámhoz igazodóan biztosítjuk. Az ezzel kapcsolatban személyre szóló pontos felvilágosítást fiókunknál minden kedves érdeklődőnek megadjuk.

A lakásgazdálkodás elősegítése érdekében a takarékpénztár jogköre kiterjed használt társasházlakások visszavásárlására és újraértékesítésére is. E tevékenységünk folyó év január 1-től a kertés családlétszám körére is kiterjesztésre került. Az új hitelezési irányelvek széleskörűen biztosítják a lakásépítők, vagy vásárlók részére a hitelezési lehetőségét. Alkalmas arra, hogy mindenkinek biztosítsa a saját megtakarításai kiegészítéseként olyan kölcsön felvételét, mellyel lakásproblémáját megoldhatja.

E rövid áttekintésben nem volt célem a fiók munkájának részletes ismertetése. Alapvető feladatunkat, s azok egymásraépülését, igyekeztem bemutatni.

E cikk olvasása kapcsán felmerült bármely probléma megválaszolására készséggel állunk ügyfeleink rendelkezésére.

Rácz Béla főkezelő

Közlekedésünk érdekében

A gyomai vasútállomástól nem messze található a Közlekedési Minisztérium Szolnok megyei Közúti Igazgatóság Gyomaendrődi Üzemelnökségének szépen bővülő telepe.

Szürkésfehér épületei gazdagabbá teszi a városiasodó nagyközség látképét. A több mint egy évtizede itt lévő üzemi dirigense Domokos Mihály, útépítő technikus. A fiatal műszaki vezető tele vitalissal, nagy elánal tárja elénk kollektívájának tevékenységét. Az üzemelnökségen 75 fő fizikai dolgozó, és 6 fő alkalmazott végzi szerteágazó munkáját. Békés megye 370 km hosszú úthálózatát építik, védik, óvják. Fenntartják, üzemeltetik a nagy mennyiségű kilométereket. Állandóan javítják a burkolatot, az útpadkákat. Figyelmüket nem kerülheti el a közúti táblák állapota, minősége sem. Szervesen bekapcsolódnak a közúti forgalom szervezésébe. Évenként a közlekedési rendőrökkel és a tanács illetékes szakembereivel „bejárják” a reájuk bízott közutakat, így fontos szerepet játszanak megyénk közlekedésének korszerűsítésében. Téli megfeszített munkával – ha kell éjjel-nappal

végzik az utakon a hóeltakarítást. A felsorolt feladatokat brigádokban, ZSUK-gépkocsikkal teljesítik. A gépkocsivezetők „B” kategóriás jogosítvánnyal rendelkeznek. Évente 30 millió forinttal gazdálkodnak, ebben természetesen csak a megye területén belüli munkák találhatók. Az önálló benzinkúttal rendelkező gépparkuk értéke 20 millió forint. Felesleges kapacitásukat „áruba bocsátják” tanácsoknak, tsz-eknek, ebben az évben eddig ez a bér munka 5 millió forintba rúg. A nagyközség lakóit is sokat foglalkoztató új híd építése, amely a Hármas-Körösön ível majd át, számukra kiemelt, jelentős feladat. A statikailag már elavult helyére 60 tonnát bíró modern, nagyszerű építmény kerül, amelyet egy vasúti felüljáró is kiegészít. Egyelőre a hídépítés első szakaszában lakóházakat nem szánálnak. A korszerű híd minden járulékkal 1987-ben már használható lesz, amely a jövőben a 46-os főút biztonságosabb és gyorsabb közlekedését segíti.

A gyomai Kossuth út javítását a hőmezővásárhelyi Aszfaltútépítő Vállalat végezhette el, mivel a gyomaendrődi Üzemelnökség által meghirdetett versenytár-

gyalást megnyerte. Egyszerűbben azért, mert olcsóbban vállalták, mint más vállalatok. Ez a jól dolgozó szakembergárda Endrőd területén is folytatja az ésszerű takarékoságot. Egykilométeres útszakaszt, kísérletképpen, ún. emulziós aszfalttal burkolnak, bíznak benne, hogy tartóssága, minősége jobb lesz a hagyományosnál. Az elmúlt tíz esztendő alatt a gyomaendrődiek nagy örömére kb. 700 ezer forintos társadalmi munkát végeztek, többek között a tavalyi évben, a megyén túl is közkedvelt fürdő melletti üdülőkörzet útjait tették járhatóvá: itatott burkolattal. Az évszakok viszontagságain megedződött munkások szeretik nehéz hivatásukat. Az elvándorlás ismeretlen fogalom, a dolgozók több mint háromnegyede törzsgárdatag. A nyugodt munkahelyi légkör, a szakma szeretete összetartja őket. Nem panaszkodhatnak a munkabérré sem. A szocialista brigádjaik a társadalmi munkavégzésben élen járnak. A nagyközségünk kulturális és sportéletébe objektív akadályok miatt számottevően nem tudnak bekapcsolódni, hisz nyolcvan kivételével, a megye más településein laknak. Az üzemi bővítése a mai korszerű igé-

nyeknek eleget téve, 17 millió forintba kerül. A gépkocsik számára fűtött garázsok biztosítják az állandó „harckészültséget”. Összkomfortos pihenők, gazdagon felszerelt klubszoba, és a nemrégén elkészült bitumenes sportpálya szolgálja az itt dolgozók rekreációját (rekreáció: pihenés, felfrissülés) tevékenységét. A közeljövőben adják át a minden igényt kielégítő padlófűtéses, esztétikailag látványos, faburkolattal ellátott, egészségügyileg, higiéniailag kifogástalan éttermet, amely kulturáliságánál fogva tanácskozások, értekezletek, ünnepek megtartásának színhelye is lehet.

A felsoroltakból világosan kitűnik, hogy a jó munka végzéséhez a szociális ellátottság magas fokú színvonal nélkülözhetetlen. Örülünk, hogy ők itt vannak településünkön és legyünk rájuk büszkék, akik községünk várossá fejlesztéséért sokat tettek, tesznek és reméljük, hogy még többet fognak tenni.

Másfél évtizedes eredményes ittlétük feljogosítja valamennyiüket, hogy állandó gyomaendrődieknek számítsanak.

Hajdú László

Büszkék lehetünk rá (?)

Mindazt, amit most örömmel adok közre, végül is visszájára szeretném fordítani. Remélem egyetértünk majd.

Nem tudom, ismernek-e olyan adatokat, amelyek az általános iskolás gyerekek táborozásáról szólnak. Pontosabban arról, mennyi ideig, hol, milyen programmal töltik el a táborozásra szánt időt. Országos vagy megyei adatokkal nem szolgálhatok. Arra viszont szívesen vállalkozom, hogy elmondjam, a nyáron merre jártak tanulóink (1. sz. Általános Iskola, Dózsa György úttörőcsapat). Örömmel teszem, mert mi magunk szép eredménynek tartjuk, hogy minden második úttörőnk csomagolt össze egy-két hétre.

Legnépszerűbb táborozási forma a *csapattábor*, amelynek története valahol a felszabadulás utáni években kezdődött, mikor még tehergávon volt a szállító jármű. 1983 nyarán több mint hetvenen pihentünk Miskolctapolcán. Természetesen többször fűrödtünk, napoztunk a mindig tiszta vízi miskolctapolcai strandon. Kirándultunk a városba, megnéztük a Herman Ottó Múzeumot, amelynek különösen az őskori és az állattani kiállítása volt nagy élmény a gyerekeknek. Meghídtottuk a diósgyőri várat és persze Lillafüredet, hogy is hagyhattuk volna ki. Kisvasúttal döcögöttünk fölfelé, vissza pedig a bátrabbak gyalog vágtak neki a közel 20 km-es útnak. Soha nem látott rovarok, növények kerültek utunkba. Hol sűrű bozótba csalogattak a turistajelek, hol vén bükkfák között, hol meg lígertes tájon haladtunk. A jelzések felderítő őrünknek feladták a leckét, mert – mint a mesében – hol voltak, hol nem voltak. Míg nem aztán teljesen eltűntek – az úttal együtt. Csak a térképen lehetett tovább menni, a valóságban nem, mert mindenütt erdő és erdő. Állatcsapások, a vaddisznódagonyák mutatták az irányt, de kétséges volt, hogy így a tábor felé haladunk. A biztos visszautat választottuk és egy másik jelzést folytattuk az előrenyomulást a teljes győzelemig.

Izgalmas órát élt át mindenki, amikor gonosz erdei törpék, manók és banyák éjnek idején elrabolták a táborvezetőt. Mindenki a sűrű, sötét erdőbe vetette magát, hogy megmentse őt. (Sikerült.) Csupán a nagyobbak haboztak, induljanak-e. Mert ők kapcsolak: a táborvezető oroszánár is egy személyben. Soha vissza nem térő

alkalom! De a kisebbek lelkesedése magával ragadta őket is.

Az utóbbi években legnagyobb sikert az úgynevezett *vándortáborok* aratják. Ezek központilag támogatott, megyei úttörőnőség által szervezett táborok. A gyerekek két- háromnaponként új szálláshelyet foglalnak el, megismerkednek a környék nevezetességeivel, aztán megint szedik a sátorfajukat. Sokkal nagyobb területet járnak be, mint a hagyományosan táborozók – sokkal több az élményük is. Eddig összesen négy csoportunk vett részt a gyalogos, három pedig kerékpáros vándortáborban. Az idén egy nyolcadikos és egy ötödikes csoportot (30–30 fő) indíthattunk.

A *nagyok*, akik tavaly a „partizánok útján” vonultak Nógrád megyében, most bejárták Tolnát, Baranyát. Száz kilométert barangoltak a Mecsek északkeleti oldalán. „Van ennél szebb hely valahol?” – tette fel valaki a költői kérdést két gyors lélegzetvétel között egy erdei ösvényen. Aztán ez a kérdés meg is maradt összegző értékelésnek. Az első állomás – a gyönyörű kisváros Szekszárd, a csodálatos erdei utak a turistajelekkel (amelyek mindig tartogatnak meglepetéseket), éjszakai portyák, ismerkedés a szomszéd táborozókkal – mind, mind felejthetetlen élményt jelentettek a búcsúzó nyolcadikos lányoknak, fiúknak. Komló, Zobák-akna felillantották előttük a Mecsek gazdasági értékeit, jelentőségét. Szászváron bányászir előtt tisztelegtek a munka hősei emlékének. Pécs volt az utolsó állomása – csillogó koronája – a túrának. A 13. napon fájó szívvel, de vidáman és büszkén énekelték a tavaly választott jelmondatot: „miénk e föld...!”

A *kisik* a Velencei-tó partján koptatták a cipőtalpakat. Martonvásár, Velence, Sukoró, Agárd fémjelezték az útvonalat. A Brunsvik-kastély parkjában már az első napon elfogytak a fotósok filmjei. Belefért a 13 napba a Beethoven Múzeum, a sukorói templom, az Angelika-forrás megtekintése, csillagászati előadás, találkozó helybeli úttörőkkel és ismeretlen táborozókkal, „ki mit tud?” vetélkedő. A romantika sem került el az ifjú úttörőket: volt sátorozás, szalonnasütés, éjszakai riadó, vidámpark, kétórás sétahajózás és persze fürdés is bőven.

Ebben az évben új formával sikerült bővíteni a táborozási lehetőségeket. Tizenöt úttörőnk *Csehszlovákiában* töltött két hetet.

Tehették ezt azért, mert a mezőberényi Úttörőház felkínálta a tizenöt helyet és mert nagyközségi tanácsunk mindenben támogatott bennünket. Látkovce volt a táborhely. Hegyoldal, négy személyes faházakban szállásolták el a magyar úttörőket. Ötszáz kilométert túrázhattak autóbusszal. Megnézték Bajnóc várát, Partizánszéken – a környék volt partizánközpontjában – második világháborús hősök bűvőhelyeit, harcainak színhelyét tekintették meg. Az erdei gyalogtúrát itt sem maradhadtak el (Bojnice, Hragyiste). A kifogástalan ellátást Mezőberényben viszonozták a szervezők csehszlovák barátainknak.

Ezenkívül egy osztályunk a Kőrösi Á. G. jóvoltából a *Schulek-keriben* töltött néhány napot, pihenő jellegű táborban. Vízibicikliztek, csónakáztak, fürödtek, horgásztak, számháborúztak. A szülők az önzetlen támogatás szép példáját adták. Biztosították a feltételeket a gondtalan időtöltéshez.

Táborainkban voltak szülők is, akik szabadságuk terhére, pénzüket nem sajnálva segítettek a nevelőknek: Takács Teréz, Kucsmit Istvánné, Lancsa Jánosné. Köszönet érte.

Ezen a nyáron egy olyan táborban is jártam, ami lényegesen különbözik a mieinktől.

Hatalmas fenyőerdőben, kis folyócska partján ötszáz gyerek pihent egyszerre. A különleges persze nem ez volt benne, hanem az, hogy ezt a tábor nem a tanács, nem az úttörőmozgalom és nem az ifjúsági szervezet működtette, hanem egy *üzemi szakszervezet*. Annak minden költségével és szervezési feladatával együtt. Elmondták, hogy minden szakszervezeti tag gyermeke minden nyáron *legalább egyszer háromhetes* táborba mehet *térítésmentesen*. Azt is elmondták, hogy kisebb-nagyobb ilyen tábor 75 van a megyeszékhely környékén (értsd: 100 km-es körzetben). Eddig a mese. Itt a vége fuss el véle, aki nem hiszi, járjon utána.

A helyszín persze nem Magyarország hanem a Szovjetunió, Penza megye.

Hát ezért nem tudom, mennyire örülünk mi annak, hogy csak minden *második* úttörőnk *10–14 napig* táborozott az idén és persze *nem térítésmentesen*. (Néhány esetben négy-öttszáz, általában hét-nyolcszáz forintért.)

Tudok még egy mesét, ami valóra válhatna:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer néhány üzemi szakszervezet. Elhatározták, hogy egy-két osztályra való gyermeknek két kellemes hetet szerveznek egy folyóparton vagy egy holtág partján, önköltséges áron. Megszervezték az ellátásukat. Felkértek néhány pedagógust, hogy megfelelő programmal és felügyelettel segítsék a vállalkozást. Az egyik alapszervezet sátrakat, a másik matracokat, a harmadik csónakokat ajánlott fel. Volt amelyik játékokkal vagy élelmiszerrel segített. Példájukat azután mások is követték.

Persze ez csak mese. Ráadásul a folytatást sem tudom... Csak azt tudom, hogy ha nem mese volna, a vége csodaszép lenne és arra már igazán büszkék lehetnénk.

Róza Vendel

Júniusban széles körű propagandát indítottak a takarékszövetkezet dolgozói a *lakástakarékosági betét* szervezésére. Ennek az újabb betétformának az a lényege, hogy három éven át folytatott takarékoság esetén lakásépítéshez (vásárláshoz) kedvezményes állami kölcsönt kap a betétes, és az öt éven át elhelyezett betét után 5%-os kamaton felül 1% prémiumra is jogosult.

Az új betétfajta ismertetése során nem mulasztják el a dolgozók megemlíteni a kamatozó, a gépkocsinyeremény, a takaréklevél, a nyeresémbetét, az ifjúsági betét, az átutalási betét, a csekkszámlebetét előnyeit sem.

A nyolcféle betét széles körű választási lehetőséget ad mindazok részére, akik takarékoskodni akarnak. Sokan élnek is a felmerült lehetőségekkel, hisz a takarékszövetkezetekhez tartozó Hunya, Köröstarcsa, Mezőberény, Csárdaszállás, Murony községekben 280 millió forint van betétként elhelyezve a takarékszövetkezeti egységekben, ami 14 ezer betétes tulajdonosa. 1600-an bízták meg takarékszövetkezetünket, hogy átutalási betét formájában különböző fizetési kötelezettségeiket helyettük intézzük el. A betétesek megbízásai során 52 vállallattal, intézménnyel van megállapodásunk, hogy kölcsöntörlesztést, áramszámlát, lakbért, hírlapok előfizetését a betétes kívánása szerint utaljunk át.

A régebbi betétek közül igen kedvelt a takaréklevél a magas kamatozása miatt, mert 3 évre 6%-ot, 5 évre 7%-ot, 7 év után 8%-ot fizetünk.

Január 1-től kezelhetünk ún. nem „lakossági betéteket”, mint például szülői munkaközösség által kezelt összeg, KISZ-szervezet, gazdasági munkaközösség.

A tagok részére adható kölcsön lehetőségei közül a legkedvezőbb jelenleg az építési kölcsön, amit igénybe lehet venni korszerűsítésre. Reményünk van rá, hogy 1984. január 1-től az OTP-hez hasonlóan nagyobb összegű kölcsönöket is adhatunk tagjainknak építkezésre.

Személyi, áruvásárlási, szolgáltatási, termelési kölcsönökön túl ez év júniusától *lakásvásárlásra* 150 ezer forintot adhatunk 10 évre.

A működési területen élő közel 40 ezer lakos részére a betétgyűjtésen és a kölcsönfolyósításon kívül nagyon sok *más pénzügyi szolgáltatást is végzünk.*

Ilyen például: a biztosítás ügyeinek intézése is, ami nem csak a biztosítás kötését foglalja magába, hanem a károk kifizetését is. A múlt év végétől az Állami

Biztosító megbízásából kisebb károkat önállóan számfejtünk és azonnal fizetünk a károsultak részére. Ezt még csak néhány takarékszövetkezet végzi az országban, Gyomaendrődön is csak kísérletképpen vezettük be.

A termelészövetkezetek megbízásából a *termelőknék fizetjük* a felvásárolt *hizók* értékét, fizetjük a *tej árát*. Ebből évente 180 millió forint forgalmat bonyolítunk le.

Egy év alatt közel 3 ezer darab *totó-lottót* adunk el, és beváltunk 1 millió forint értékű nyertes szelvényt.

Szervezzük a társasutazásokat. A múlt évben 3 millió forintot meghaladta a forgalmunk. Volt olyan hétféle, hogy 400 utasunk szórakozott vagy pihent az általunk szervezett társasúton. Ebben is keressük a továbblépés lehetőségét. Jelenleg tárgyalásban vagyunk a gyulai és a hajdúszoboszlói SZOT vezetőivel, hogy a Gyomaendrődi napok keretében az üdülők részére 1 napos programmal Gyomaendrőd nevezetességeit megismertessük.

Új szolgáltatás szeptember 1-től hogy intézzük a MERKUR megbízásából a személygépkocsik megrendeléseit.

Takarékszövetkezetünk éves forgalma 600 millió forint, ami évről évre nő. A lakosság bizalmát sok mindennel együtt – a takarékosági világnap eredménye is igazolja. A múlt évben 26 millió forint betétet helyeztek el 3 nap alatt, és több mint 4 ezren jelentek meg. Az országos versenyben első helyezést értünk el.

A takarékszövetkezeti egységek között évről évre szocialista munkaverseny folyik. Három szocialista brigád működik, köztük a gyomaendrődi „Tyereskova”, amelyik 1981-ben a szakma kiváló brigádja volt, 1983-ban 7. alkalommal lett a szövetkezet kiváló brigádja.

Kitüntetésnek vettük, hogy ennek a brigádnak a vezetője rész vehetett az ország összes takarékszövetkezetét képviselve, május 28-án Budapesten – a Szocialista Brigádvezetők VI. Országos Tanácskozásán.

Róza Vendelné elnök

Labdarúgás-barátság

Általánosan igaz, hogy a sport döntő mértékben alakítja az ember jellemét, akaratit tulajdonságait, közösségért érzett felelősségét. Erre hivatott a sok-sok sportág közül a labdarúgás is. Az elért eredmények, sikeres szereplések, megannyi szép emlék zálogát hordozzák magukban. Olyan mély és szép emberi kapcsolatokat teremtenek, amelyeknek az ápolására a sikeres sport-szereplések befejezése után is szívesen vállalkoznak az emberek.

A felejthetetlen közös emlékek ébresztették volt csapattársainkban azt az elhatározást, hogy az 1970-es években bajnokságot nyert csapat tagjaival elfogadjuk a cseh-szlovákiai hrinyovai barátaink meghívását. Természetesen találkozásunk közép-pontjában az öregfiúk mérkőzése volt.

1983. augusztus 26-án Szilágyi Imre, Fekete László, Hornok László szervezők

Községünkben 100 családi ház és 100-150 db egyéb épület készül évenként. Az építkezés előkészületi munkái és a kivitelezés anyagbeszerzése sok gondot és időfelhasználást jelent az építkezőknek.

A Békés Megyei Tanács V. B. az építkezők helyzetének könnyítésére magánlakás-építést támogató irodák létrehozását kezdeményezte. Községünkben a Fa- és Építőipari Szövetkezet pályázatát elfogadták, az iroda 1983. november 1-én a szövetkezet központjában megkezdte működését.

Az építkezni szándékozóknak tájékoztatást ad a szabad építési telekről, a beépítési módokról, típustervgyűjteményből a telekre építhető ház kiválasztását segíti, típustervet ad el, a tervet adaptálja, költségvetést ad, valamint az építési engedélyezést lebonyolítja. Egyedi terv készíttetését vállalja. A szövetkezet építőipari szakcsoportjában dolgozó műszaki dolgozók az iroda közvetítésével az építkezés felelős műszaki irányítását, és műszaki ellenőrzését végzik. Tanácsot ad az iroda az OTP-kölcsönök feltételeiről is.

A nagyközségi tanács elnöke, az építési csoport vezetője és az OTP-fiók vezetője támogatásáról biztosította az irodát.

A szövetkezet korábban is foglalkozott gépek bérbeadásával és anyagértékesítéssel. Évenként 300-350 m³ betont, és 250-300 m³ oltott meszet értékesítettünk – az építkezés helyszínére szállítva.

Az anyageladást és gépek bérbeadását ezentúl az iroda végzi. Értékesítünk a beton és mésztől más anyagokat is. Bérbe adunk betonkeverő gépeket, parkettacsiszoló, 2 db családi ház fűdémézésére is alkalmas könnyen telepíthető darut, kotrógépet, billenőplatót, fixplatót gépkocsikat, valamint autódarut.

Az anyagokat és gépeket munkaszüneti napon is biztosítjuk. A szolgáltatások teljes köréről és áráról részletes tájékoztatást az iroda ad.

Reméljük, hogy szolgáltatásainkkal jelentősen könnyíteni tudunk a hozzánk fordulóknak gondjain. *Knapcsék Béla*

vezetésével 15 játékos kelt útra. A megérkezés, a régen nem látott közös ismerősök megható üdvözlésével zárult. Barátaink a kényelmes elhelyezésen túl örömmel mutatták be szép fekvésű fejlődő, szépülő településüket. A környező gyönyörű hegyek szinte hívogadják a túrázni kedveiket. Mi is éltünk a lehetőséggel.

Augusztus 27-én a következő csapattal kezdtük a játékot: H. Kovács I. – Vatai, Gonda, Jánovszky, Rácz – Béteki, Hornok L. – Ágoston, Hornok P., Domokos, Varjú. Cserék: Iglódi, Bene – Kokavecz, Pintér B.

A jó hangulatú, sportszerű mérkőzés 2:2 arányú döntetlennel végződött. Góljainkat Hornok P. és Hornok L. lőtték.

Találkozásunk vacsorával egybekötött, jó hangulatú beszélgetéssel fejeződött be, azzal az elhatározással, hogy szeptember végén viszontlátjuk egymást Gyomaendrődön. *Jánovszky György*

Gyomaendrődi Híradó
Kiadja: az MSZMP Községi Bizottsága
Gyomaendrőd
A kiadásért felelős: Szakál József

Szerkeszti a szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: Jánovszky György
Tördelőszerkesztő: Beinschróth Károly